

4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο

Το εκπαιδευτικό παιχνίδι και η τέχνη στην εκπαίδευση και στον πολιτισμό

4 & 5
Νοεμβρίου
2023

Η συνεργασία του σχολείου και της οικογένειας σε κοινές δραστηριότητες με στόχο την παιγνιώδη μάθηση

Κουλιούμπας Βασίλης

Εκπαιδευτικός ΠΕ70

vasileioskoulioumpas@gmail.com

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΠΛΑΙΣΙΟ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ
ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

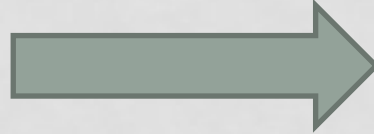
ΛΕΞΕΙΣ
ΚΛΕΙΔΙΑ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

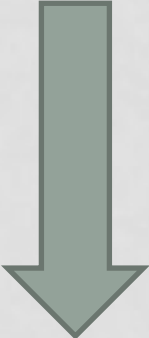
ΠΑΙΓΝΙΩΔΗΣ
ΜΑΘΗΣΗ

ΚΟΙΝΩΝΙΑ - ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ - ΣΧΟΛΕΙΟ

Κοινωνικοποίηση

Πρωτογενής : Μέσα
στην οικογένεια

**Δευτερογενής: Εκτός της οικογένειας – Το άτομο
βρίσκεται κάτω από την επίδραση του σχολείου,
των διαφόρων ομάδων με τις οποίες έχει σχέσεις,
του επαγγέλματος, των συνομηλίκων κλπ.
(Πυργιωτάκης, 2000, σελ. 24).**

ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΦΟΡΕΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΣΧΟΛΕΙΟ

Αξίζει να σημειωθεί πως τα χαρακτηριστικά μιας σχολικής τάξης παραπέμπουν σε πρωτογενή φορέα κοινωνικοποίησης, διαθέτοντας μικρές ομάδες με άμεσες προσωπικές σχέσεις ανάμεσα στα μέλη τους, τονίζοντας έτσι τη σημασία του σχολείου για τη ζωή και την κοινωνικότητα των μαθητών. Μάλιστα το σχολείο είναι πλούσιο σε ερεθίσματα για τους μαθητές, οι οποίοι δεν εισέρχονται στο χώρο του σχολείου πλήρως διαμορφωμένοι από τις οικογένειές τους, ούτε όμως και για να συσσωρεύσουν μόνο πληροφορίες. Ειδικότερα μέσα από όσα προσλαμβάνουν αυτοί από το σχολείο, εξελίσσονται και επηρεάζονται και οι ίδιοι και οι σχολικές τους επιδόσεις (Μιχαλακόπουλος, 2000).

ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

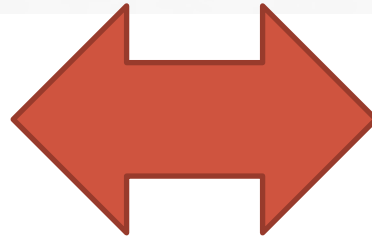
Τόσο το σχολείο όσο και η οικογένεια έχουν ως κοινό σημείο αναφοράς το ενδιαφέρον τους για το παιδί. Και τα δύο συστήματα εστιάζουν στην πολύπλευρη ανάπτυξη και εξέλιξη του παιδιού (Γιοβαζολιάς, 2011).

Από την αφετηρία της θεσμοθετημένης εκπαίδευσης συναντάμε την αλληλένδετη σχέση μεταξύ σχολείου και οικογένειας (Μπρούζος, 1999).

Για το λόγο αυτό, χρειάζεται η σχέση ανάμεσα στα παραπάνω δύο περιβάλλοντα να χαρακτηρίζεται από συνεργασία, εμπιστοσύνη και επικοινωνία. Μάλιστα αναφερόμενοι στο εκπαιδευτικό περιβάλλον, είναι αναγκαίο να αναφερθεί πως το πρώτο οργανωμένο εκπαιδευτικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το παιδί είναι αυτό της προσχολικής αγωγής. Επίσης, τα μοντέλα προσχολικής αγωγής με τη μεγαλύτερη επιτυχία και τα πιο ισχυρά αποτελέσματα είναι εκείνα που βασίζονται στην πλήρη ισορροπία μεταξύ της συμπεριφοράς των γονιών και των παιδαγωγών (Γεωργακόπουλος, 2021).

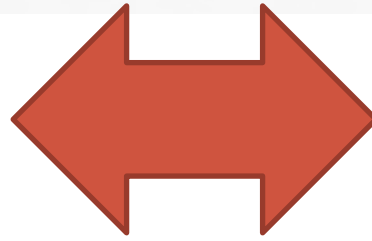
ΓΟΝΕΪΚΗ ΕΜΠΛΟΚΗ ΚΑΙ ΓΟΝΕΪΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Οι έννοιες της "γονεϊκής εμπλοκής" και "γονεϊκής συμμετοχής", ενώ πολλές φορές χρησιμοποιούνται ως συνώνυμες, ωστόσο έχουν διαφορά μεταξύ τους. Ως "εμπλοκή" ορίζεται " η οριοθετημένη και καθοδηγούμενη ανάμειξη των γονιών στα γεγονότα που διαδραματίζονται στο σχολείο και η οποία καθορίζεται εκ των προτέρων από τους εκπαιδευτικούς του σχολείου (Γεωργίου, 2005). Ενώ η "συμμετοχή" διατυπώνεται με σαφήνεια ως ένα φάσμα ευρύτερων δραστηριοτήτων και σχέσεων που εκτυλίσσονται ανάμεσα στο σχολείο και στις οικογένειες με στόχο τη διανομή σε συνεχή βάση της εξουσίας των αρμοδιοτήτων και των ευθυνών (Συμεού, 2003).

Σχολείο και οικογένεια

με την έναρξη της σχολικής ζωής το παιδί ξεκινάει να κινείται ανάμεσα στα δύο αυτά συστήματα που βρίσκονται σε μία συνεχή αλληλεπίδραση μεταξύ τους, επηρεάζοντας τη γνωστική, συναισθηματική και κοινωνική του ανάπτυξη. Καθώς βρίσκονται σε μία διαρκή διαλεκτική σχέση, διαμορφώνουν τις αντιλήψεις, τις αξίες, τις στάσεις, τις γνώσεις, τις ικανότητες, τις δεξιότητες καθώς και τον τρόπο συμπεριφοράς του κάθε ανθρώπου (Μυλωνάκου-Κεκέ, 2019, σελ. 48).

Σχολείο και οικογένεια

είναι οι δύο βασικότεροι θεσμοί που συμβάλλουν στην ομαλή ένταξη του παιδιού στην κοινωνία και το σχολικό περιβάλλον. Ιδιαίτερη αναφορά στην επιτακτική ανάγκη συνεργασίας σχολείου και οικογένειας γίνεται και στα αναλυτικά προγράμματα της προσχολικής αγωγής, στα προγράμματα σπουδών (ΑΠΣ & ΔΕΠΠΣ) του νηπιαγωγείου.

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΧΕΣΕΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Μεγάλο μέρος της ευθύνης για την ποιότητα των σχέσεων γονέων και εκπαιδευτικών έχει το σχολείο, το οποίο είναι απαραίτητο να δημιουργήσει τις κατάλληλες προϋποθέσεις και συνθήκες για να αναπτυχθούν με επιτυχία οι σχέσεις αυτές

(Μυλωνάκου – Κεκέ, 2006).

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΧΟΛΕΪΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Μια αποτελεσματική σχέση συνεργασίας ανάμεσα σε σχολείο και οικογένεια είναι περισσότερο χρήσιμη στο προσχολικό πρόγραμμα. Κι αυτό γιατί έχει διαπιστωθεί πως η οργανωμένη συμμετοχή των γονέων στις δραστηριότητες του προσχολικού προγράμματος οδηγεί σε καλύτερα αποτελέσματα για όλους και κυρίως για τα νήπια (Γεωργίου, 2000).

Επικοινωνία και συνεργασία σχολείου και οικογένειας

Σύμφωνα με τον Γεωργίου (2000) προτείνονται και κατάλληλοι τρόποι επικοινωνίας που επισημαίνει η παιδαγωγός Epstein, όπως η σωστή εκπαίδευση των παιδιών από τους γονείς με την καθοδήγηση του σχολείου, η επικοινωνία μεταξύ των δύο τους, ώστε οι γονείς να γνωρίζουν το πρόγραμμα του σχολείου και την πρόοδο των παιδιών και οι εκπαιδευτικοί να ξέρουν τις οικογενειακές συνθήκες. Επιπλέον είναι απαραίτητη η βοήθεια του σχολείου με τη χρήση υποστηρικτικού υλικού μάθησης στο σπίτι, η εθελοντική στήριξη των γονέων για τη σωστή λειτουργία του σχολείου.

Στόχος της συνεργασίας γονέων και εκπαιδευτικών είναι και η επιμήκυνση του προσχολικού προγράμματος από τον προσχολικό χώρο στο σπίτι και η δημιουργία δραστηριοτήτων με σκοπό την επίτευξη κοινών στόχων (Καραβίδα, 2009). Για να επιτευχθούν όλα αυτά επιβάλλεται η έγκαιρη και λεπτομερής ενημέρωση των γονέων από τους εκπαιδευτικούς του σχολείου στο πως να στηρίζουν τα παιδιά τους στις αναπτυξιακές και μαθησιακές δραστηριότητες που γίνονται στο σπίτι και στο πως να τα βοηθούν να παίρνουν αποφάσεις (Βруниώτη, 2007)

ΠΑΙΓΝΙΩΔΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙ (ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ)

Εστιάζοντας στην ανάπτυξη του παιδιού, χρειάζεται να λάβουμε υπόψη τις ανάγκες του, και αξίζει να τονίσουμε πως το παιχνίδι είναι μία από αυτές (Κάππας, 2005). Μάλιστα σημειώνονται τεράστιες αλλαγές, ιδιαίτερα στα παιδιά προσχολικής ηλικίας, μέσα από το παιχνίδι, το οποίο συντελεί στην κατάκτηση νέων ιδεών και στην εκτέλεση πράξεων που αυξάνουν τις απαιτήσεις των παιδιών από τον ίδιο τους τον εαυτό (Carvey, 1990).

ΈΝΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ ΜΑΣ:

Ο κύκλος του νερού

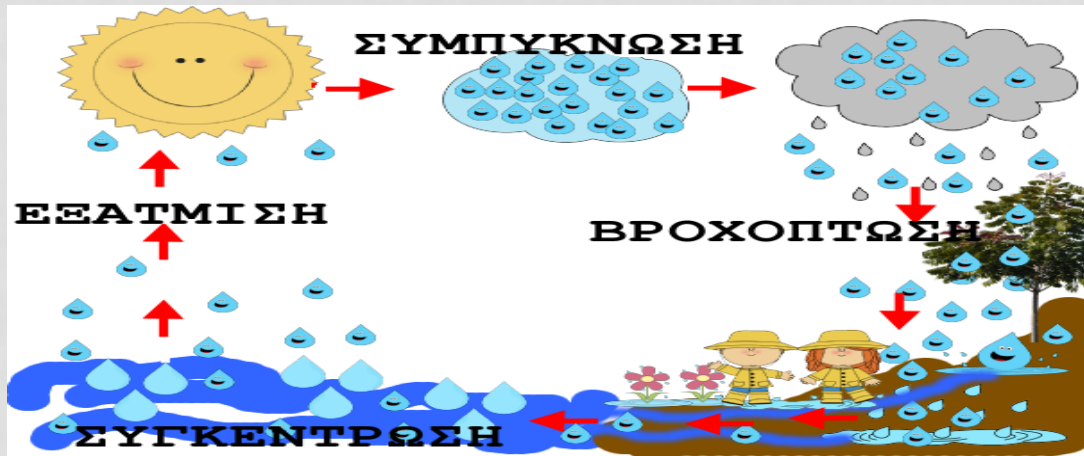
Σκοπός ήταν να κατανοήσουν τα παιδιά τον κύκλο του νερού και των σταδίων που χαρακτηρίζουν το φυσικό αυτό φαινόμενο, μέσα από ποικίλες δραστηριότητες με παιγνιώδη χαρακτήρα.

Η διδασκαλία ήταν απόλυτα συμβατή με το σχολικό Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών, αφού ο κεντρικός άξονας του αφορά τη δημιουργική έκφραση, την απόκτηση γνώσεων, στάσεων και δεξιοτήτων και την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία.

Στόχοι: 1) Ως προς το γνωστικό αντικείμενο:
Να γνωρίσουν τα διαδοχικά στάδια στον κύκλο του νερού.
Να μάθουν νέες λέξεις που σχετίζονται με τις φυσικές επιστήμες.
2) Ως προς τις ΤΠΕ:
Να προσεγγίσουν τις ΤΠΕ ως εργαλεία και πηγές μάθησης.
Να μάθουν τη χρήση της οθόνης αφής στο τάμπλετ.
Να γνωρίσουν την εφαρμογή Aurasma.
3) Ως προς τη μαθησιακή διαδικασία:
Να οικοδομήσουν τη γνώση αναλαμβάνοντας κεντρικό και ενεργητικό ρόλο στη μαθησιακή διαδικασία.
Να αναπτύξουν δεξιότητες συνεργατικής μάθησης.

Εφαρμογή
 διδακτικής
 παρέμβασης

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	Ερωτήματα Φοιτητή	Αντιδράσεις παιδιών	Ποιότητα Συνεργασίας παιδιών	Εικόνα προϊόντος παιδιών
1 ^η Φάση	I. Τι είναι ο κύκλος? II. Για ποιο πράγμα μας μιλάει το τραγούδι?	Ο κύκλος είναι σχήμα Μας λέει για το νερό που ζωγραφίζει κύκλο	Συνεργάστηκαν και τα τέσσερα παιδιά άφωνα τραγουδώντας και χορεύοντας μαζί σε κύκλο.	
2 ^η Φάση	I. Γνωρίζετε τι είναι αυτό το μπλε που βλέπουμε στη Γη και τι αυτό το καφέ-πράσινο? II. Ποιο χρώμα είναι περισσότερο πάνω στη Γη? III. Πού υπάρχει νερό?	Το μπλε είναι η θάλασσα και το καφέ το χώμα. Το μπλε, αλλά γιατί? Στις θάλασσες, λίμνες, ποτάμια	Απάντησαν όλα μαζί και βοήθησαν ο ένας τον άλλον στην κατανόηση.	
3 ^η Φάση	I. Έχετε ξαναχρησιμοποιήσει τάμπλετ; II. Τι κάνει το νερό? Πώς εξατμίζεται?	Ναι, ξέρουμε από το σπίτι μας. Ανεβαίνει το νερό στον ουρανό όταν εξατμίζεται και γίνεται σύννεφο	Σε αυτή τη φάση τα παιδιά φώναζαν το ένα στο άλλο γιατί ήθελαν να είναι μπροστά να βλέπουν καθαρά την εφαρμογή στο τάμπλετ.	
4 ^η Φάση	I. Μπορείτε να μου περιγράψετε τον κύκλο του νερού?	Ξέρουμε ότι το νερό κάνει κύκλο από τη θάλασσα, στον ουρανό και μετά ξανά στη θάλασσα.	Τα παιδιά αν και στην αρχή δε θέλησαν να χωριστούν σε ομάδες στη συνέχεια συνεργάστηκαν τέλεια και επιδίωκαν για τη νίκη της ομάδας τους.	

ΠΡΟΕΚΤΑΣΗ : ΜΕ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ-ΤΑΞΗΣ (ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ)

- Κολάζ με εικόνες από εφημερίδες και περιοδικά όπου πάνω θα αποτυπώνονται τα στάδια του κύκλου του νερού.
- Τα παιδιά μαθαίνουν τον χημικό τύπο του νερού με τη χρήση κανσόν που έχει πάνω σταγόνα χωρισμένη σε τρία μέρη O,H,H.
- Τα παιδιά φτιάχνουν ψωμί ζυμώνοντας το με τη βοήθεια του νερού.
- Τα παιδιά ψάχνουν να βρουν λέξεις με α' και β' συνθετικό τη λέξη νερό π.χ. νεροπίστολο, νεροτσουλήθρα κ.ά.
- Τα παιδιά με τη βοήθεια της δασκάλας κάνουν ένα μικρό σκετσάκι. Κάποια παιδιά κάνουν τις σταγόνες, άλλα τα σύννεφα κ.ά.
- Χρήση υλικών από τα παιδιά για να αναπαραστήσουν τον ήχο της βροχής.
- Η/Ο εκπαιδευτικός συζητάει με τα παιδιά για τη δύναμη του νερού και κατασκευάζουν ένα φράγμα με τα οικοδομικά υλικά της τάξης.
- Παιχνίδι όπου κάτω από τις αριθμημένες σταγόνες του νερού κρύβουμε μπερδεμένα τα γράμματα της λέξης ΝΕΡΟ.

ΠΡΟΕΚΤΑΣΗ: ΜΕ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ (ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ)

- ✓ Χάρτινες βάρκες μέσα στο νερό
- ✓ Τι καλύτερο από τον νεροπόλεμο ή αλλιώς το αγαπημένο σε όλους μας μπουγέλο
- ✓ Διάφορα αντικείμενα στο νερό: Ποια βυθίζονται και ποια επιπλέουν;
- ✓ Ώρα για ψάρεμα! Σε λεκάνη με νερό προσθέστε «ζώα» του ωκεανού για να τα πιάσουν τα παιδιά με οποιοδήποτε “εργαλείο” που θεωρείτε κατάλληλο
- ✓ Πολύχρωμο πάγο στο νερό, και παρακολουθήστε καθώς ο πάγος λιώνει στο υπόλοιπο νερό, τα χρώματα να αναμειγνύονται και δημιουργούνται νέα χρώματα
- ✓ Να βρούμε παιδικά βιβλία με θέμα το νερό
- ✓ Αφήγηση παραμυθιών με το νερό (Τριγωνοψαρούλης)
- ✓ Να βρούνε παροιμίες με τη λέξη νερό
- ✓ Τα παιδιά να μαζεύουν γρήγορα νερό και να ρίχνουν βροχή πάνω από τα αγαπημένα τους παιχνίδια (καλύτερα πλαστικά, και όχι λούτρινα ή υφασμάτινα). Μπορούν να χρησιμοποιήσουν ένα σουρωτήρι ή ένα κόσκινο, διαφορετικά κάνουν λίγες τρύπες σε ένα καθαρό, άδειο πλαστικό ποτήρι

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΑΞΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ (ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ)

- ❑ Δίνεται από τον εκπαιδευτικό το ποιηματάκι του Ζαχαρία Παπαντωνίου "Από πού είσαι ποταμάκι" για να το μάθουν τα παιδιά στο σπίτι με τη βοήθεια των γονιών τους.
- ❑ Πειράματα: πχ στην κατάψυξη το νερό γίνεται πάγος. Ο πάγος λιώνει και όντως είναι νερό.
- ❑ Τα παιδιά ακούνε ξανά με τους γονείς τους στο σπίτι το τραγούδι "Ο κύκλος του νερού".
- ❑ Τα παιδιά φτιάχνουν μουσικά όργανα της βροχής, χρησιμοποιώντας ρολά από χαρτί κουζίνας, ρύζι και κομμάτια αλουμινόχαρτο.
- ❑ Τα παιδιά κάνουν ότι είναι ζωγράφοι και φτιάχνουν πίνακες με θέμα το νερό για να τον παρουσιάσουν την επόμενη μέρα στο σχολείο.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Φαίνεται επομένως σημαντικό να συνεχιστεί η εκπαιδευτική διαδικασία στο σπίτι και οι δραστηριότητες παιχνιδιού που υλοποιούνται στο σχολείο να αξιοποιούνται και στο σπίτι, διότι με αυτόν τον τρόπο ενισχύονται οι ακαδημαϊκές και οι κοινωνικές δεξιότητες των παιδιών (Σακελλαρίου, 2008).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βруниώτη, Κ. (2007). «Σχολική ένταξη και Οικογένεια: Μία διερεύνηση των σχολικών προβλημάτων των παιδιών στην αφετηρία της σχολικής ζωής, τη σκοπιά των γονέων». Επιστήμες της Αγωγής, Τευχ. 2, Αθήνα, 67-88. Ανακτήθηκε στις 22-2-2023 από : <http://www.grissh.gr/article/550a84b0d36a36b6980000bb>
- Carney, C. (1990). Το παιχνίδι: η επίδραση στην εξέλιξη του παιδιού. Αθήνα: Εκδόσεις Κουτσουμπός Α.Ε.
- Γεωργακόπουλος, Θ. (2021, Ιούλιος). Ένα Νέο Πρόγραμμα Για Την Προσχολική Αγωγή Στην Ελλάδα. Ανακτήθηκε στις 22-5-2023 από : <https://www.dianeosis.org/2021/07/prosxoliki/>
- Γεωργίου, Σ. (2005). Ψυχολογία των οικογενειακών Συστημάτων. Αθήνα: Ατραπός.
- Γεωργίου, Σ. (2000). Σχέση σχολείου - οικογένειας και ανάπτυξη του παιδιού. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Γιοβαζολιάς, Θ. (2011). Συνεργασία Εκπαιδευτικών – Οικογένειας. Αθήνα: Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Ανακτήθηκε στις 21-5-2023 από : <https://docplayer.gr/4353886-Synergasia-ekpaideytikon-oikogeneias.html>
- Κάππας, Χ., (2005). Ο ρόλος του παιχνιδιού στην παιδική ηλικία. Αθήνα: Ατραπός.
- Μιχαλακόπουλος, Γ. (2000). Κοινωνιολογία και Εκπαίδευση: προσεγγίσεις στην κοινωνιολογική διερεύνηση της εκπαίδευσης και της εκπαιδευτικής πράξης. Θεσσαλονίκη: Αδελφοί Κυριακίδη.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Μπρούζος, Α., (1999). Ο Εκπαιδευτικός ως Λειτουργός Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού. Μια Ανθρωπιστική Θεώρηση της Εκπαίδευσης. Αθήνα: Λύχνος.

Μυλωνάκου-Κεκέ, Η. (2006). Σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις στην επικοινωνία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας. Αθήνα: Ατραπός.

Μυλωνάκου-Κεκέ, Η. (2019). Σχολείο, Οικογένεια και Κοινότητα: Συνεργασία, Ενδυνάμωση και Ανάπτυξη. Αθήνα: Αρμός.

Πυργιωτάκης, Ι., (2000). Κοινωνικοποίηση και εκπαιδευτικές ανισότητες. Αθήνα: Γρηγόρης.

Συμεού, Λ. (2003). Σχέσεις σχολείου-οικογένειας έννοιες, μορφές και εκπαιδευτικές συνεπαγωγές. Παιδική Επιθεώρηση, 36, 101-113. Ανακτήθηκε στις 24-3-2023 από :

https://www.researchgate.net/publication/236173000_Scheseis_scholieiou-oikogeneias_ennoies_morphes_kai_ekpaideutikes_synepagoges_Paidagogike_Epitheorese_36_101-113 .

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ